

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 7.

Sreda 25. januarja 1928.

Leto III.

Po zagrebškem zboru.

Zagrebški protestni shod kmečko-demokratske koalicije je vreden uvod v proslavo prve desetletnice ujedinenja in svobode troimenega, troedinega in troosleparjenega naroda.

Federalizem, avtonomija, centralizem — to so bile dnevne parole dnevnice politike naših meščanskih strank — zmagal je pa centralizem, ker tako so hotele srbske stranke, zlasti radikalna stranka, kajti v naših čednih razmerah je pomenil beograjski centralizem izročitev države oni beograjski oligarhiji, ki sedi na ministrstvih in denarnih virih, da jo svobodno izropa, svobodno potlači in uniči, pa ne v korist srbskega seljaka, nego v korist te gnjile in brutalne buržuazije. Da dosežejo ta cilj, so najprej razgnali delavski pokret, nato so se pa lotili Radića, češ, da je separatist, da ruši državo. Končno, ko ni bilo več nobene nevarnosti, ne resnične, ne navidezne, ne od te strani, ne od one, ki bi opravičevala samovlado in samokrajo ene stranke in ene oligarhije — ko ni bilo, z eno besedo, nobenega povoda več, da bi se oblast ne delila z vsemi buržuaznimi strankami tostran in onstran Save, takrat se je šele prav pokazalo, da je srbski buržuaziji le do nemotene eksploatacije cele države, da razume narodno ujedinenje le kot monopol nad »troednim« narodom in da smatra Slovence in Hrvatke le kot zarobljene narode, ki se morajo izročiti zmagovalcu — srbski oligarhiji — ne srbskemu narodu, ki je ravno tako eksploatiran in prevaran — na milost in nemilost!

Še nikjer in nikoli ni nacionalna misel doživela tak klavrn polom, kakar pri nas.

In ker je v krizi nacionalna misel, tam je v krizi tudi nacionalna država.

Zato je pač večkrat razumljivo, da so na zboru v Zagrebu epigoni

najčistejšega državotvorstva povdarjali, da je bilo narodu za časa avstro-ogrškega in celo turškega tiranstva bolje, kot sedaj, saj povprašujejo n. pr. celo kmetje v Macedoniji poslance, če ne bi bilo umestno, da bi optirali za kako drugo državo, ki bi jih vsaj potem svojih konzulov bolj ščitila, nego jih »ščiti« lastna državna oblast.

To je pozitiven rezultat prve desetletnice nacionalnega in državnega ujedinenja in da je vsled tega ustavno in nacionalno vprašanje Jugoslovancev še vedno in še bolj na dnevnem redu, se ni dosti čuditi.

To vprašanje bo šele rešeno, ko se bo Beograd prepričal, da vodi njegova politika do propasti.

Toda tisti, ki bi se morali o tem prepričati, itak vedo, da je taka politika sicer usodna za narod, obenem pa zelo koristna za njihove žepe in za zadostitev njihovih ambicij in oblastilnosti. Pri potomcih onih vlastela, ki so se še po bitki na Kosovem polju ponujali Turkom, da le rešijo svoje imetje in svojo osebno oblast, čeprav za ceno upropačenja srbske države, bo prevladal še vedno njihov oligarhični interes nad interesom naroda ali narodov.

Spričo te strašne krize ostane nam socialistom le to relativno zadovoljenje, da moremo še enkrat konstatirati, da je ni bolj lažnjive fraze kot je ona o rodoljubstvu buržuazije in da ga ni bolj nesrečnega naroda, kot onega, ki v svoji neumnosti zaupa in sledi nacionalnim in državnim frazam in delom te in take buržuazije.

Rešitev jugoslovanskega problema je v energični akciji mase proti oligarhiji in sistemu, ki ga tlači in upropačuje. Toda, ali je ta masa še sposobna za take akcije?

Jadna prva desetletnica!

„Nizke mezde so tatvina!“

pravi minister dela Združenih držav.

Nikdar še ni politiki nizkih mezd od oficijelne strani in sicer od ministra izrazito meščanske in visoko kapitalistične vlade bil zadan tak udarec, kakor z letnim poročilom ministra za delo v Združenih državah ameriških, Davisa, ki je označil slabe mezde enostavno za tatvino na celokupnem prebivalstvu. Navajamo tukaj nekatera značilnejša mesta iz izjavljanih ministra Davisa:

»Zniževanje mezd pomeni slabo poslovno in gospodarsko politiko, ne glede na to, ali se gre za splošno zniževanje mezd, ali krajsanje plač v posameznih industrijah. Mnogokrat se govori, da se mezde morajo znižati, če hočemo dvigniti prodajo naših produktov na inozemskih trgih. Odgovor na to je, da mi z znižanjem mezd naš lastni dobičkanosni domači trg veliko bolj oslabimo, kakor pa zvišamo različne negotove dobičke s prodajo na inozemskih trgih. Izkušnje so najbolj površnemu opazovalcu morale dokazati napake številnih slabih gospodarskih praks v prošlosti.

Politika nizkih mezd je neslavno propadla.

Tudi najbolj omejen človek bo uvidel, da je blazno početje, zadušiti kupno moč največjega odjemalca na domačem trgu, delavca, ki tvori ve-

lik del našega narodnega bogastva in našega narodnega blagostanja. Nikdar niso kraji, v katerih so nizke mezde v navadi, tako premožni in napredni v svojem blagostanju, kakor kraji, v katerih se plačujejo visoke mezde.

Podjetnik, ki znižuje mezde, najsi bo iz egoističnih vzrokov ali ker je mnenja, da je to dobra poslovna praksa, ni dober gospodar in dela v svojo škodo. Nekaj časa se mu bo posrečilo plačevati nižje mezde, kakor so potrebne za življenjski obstoj delavcev, vendar obremeni s tem splošnost kot celoto, da prispeva v obliki neplačanih računov za življenjske potrebe delavca do višine pravične mezde, ki bi mu jo moral delodajalec plačati.

Da odkrito povemo, tak podjetnik zagreši s tem tatvino na narodni splošnosti.

To velja za industrijo kot celoto, kakor tudi za posameznega podjetnika. Časi so minuli, ko so se smatrali podjetniki, ki so pritiskali na plače, za posebno večje in prebrisane. Tak podjetnik ni več gospodar, temveč je parazit na telesu družbe. Javno mnenje ga bo moralo prisiliti, da plačuje ali človeka dostojne mezde, ali pa da se izloči iz gospodarskega življenja.

Škandal ministrstva za šume in rude.

Rudarsko delavstvo Trboveljske Premogokopne Družbe je zopet zadel hud udarec, najhujši, katerega so mogli pričakovati. Starostno zavarovanje, to je najvažnejše in najbolj pereče vprašanje delavstva, ki si ga je delavstvo izvojevalo na podlagi bratovskih skladnic, je doseglo svoj vrhunec. Te dni je izšel odlok od ministrstva za šume in rude, da se članska doba starostnega zavarovanja zviša od 30 na 40 let, prispevki se tudi svišajo od 5 na 7 odstotkov celokupne mesečne plače, pokojnine se pa znižajo. Vse na škodo delavstva. To pa vsled tega, da se sanira blagajna bratovske skladnice, ki izkazuje mesečno že do 200.000 Din deficita.

Kako je do vsega tega prišlo? Ta toliko hvalisan in opevan Žerjavov pravilnik s strani demokratske stranke je početak vsemu temu zlu. Na podlagi tega pravilnika so se začele naenkrat izplačevati rudarjem visoke pokojnine, toda ne previsoke. Že onemogli rudarji so bili vsled nastale redukcije številno upokojeni in tako je število zadnjih močno naraslo. Gledalo se pač ni na to, odkod dobiti kritje za naenkrat tako visoko izplačevanje. Kriza je dosegla svoj vrhunec, ko se je v blagajni pojavil deficit. Delavski zastopniki v glavnem upravnem odboru bratovske skladnice so bili takoj na delu, da dokažejo izhod iz tega težkega položaja. Za to se pa nihče izmed podjetnikov ni zmenil in doživeli smo najhujše, česar se niti nadejali nismo, kar smo pa omenili že v začetku tega članka.

Podjetje ima vsled razcepljenosti in neorganiziranosti delavstva absolutno premoč v teh delavskih in-

stitucijah na podlagi paritete in odločanja predsednika, ki je tudi delodajalec.

Kritje za sanacijo blagajne bratovske skladnice bi po vsej pravici morala izvršiti država. Virov za to je dovolj na razpolago. Zakaj, v vojno posojilo so bratovske skladnice pod prejšnjo Avsrijo morale vti-rati ogromno vsoto in sedaj pade dolžnost na sedanjo državo, zakaj, ta je prevzela vse njene prejšnje obveznosti in tudi dobila je za to odškodnino v obliki reparacij. Ko se je izvršila premenjava kronске vrednosti v dinarsko vrednost, so bile tudi bratovske skladnice močno oškodovane. Vse to je dolžnost države, da povrne in pomaga. Sploh bi pa država morala gledati na to, da blagovoljno skrbi za svoje državljane in jim vsestransko pomaga, posebno rudarskemu delavstvu, ki je steber države. Vsega tega se še doslej nobena vladnih strank na zavedala in delavstvo je obupano in do skrajnosti ogorčeno.

Kako naj rudar v današnjih neznošnih razmerah dela 40 let, da dočaka tisto skromno pokojnino, ko 40 let niti ne živi. Starostno zavarovanje je delavsko najbolj pereče vprašanje in iz njega se vsi postavljene faktorji brijejo norca.

Kakšno stališče naj zavzememo trboveljski delavci proti takemu postopanju? Organizirajmo se in ko nas bo močena armada, takrat bomo mi ukazovali in dirigirali, kako se naj postopa z našimi bratovskimi skladnicami. Dokler pa tega ne bo, je vsak naš klic po pomoči zaman. Le v borbi si bomo priborili svoje pravice. Zato vsi na delo, da si ustvarimo močno strokovno organizacijo.

Kdo ima prav?

Socializem gospoda Gosarja.

Uredništvo »Slovenca« je razposlalo na več svojih pristašev vprašanje, kaj mislijo o modernih tehničnih pridobitvah in o stroju, če je v korist ali škodo delavstvu. V 14. številki prinaša »Slovenec« te odgovore in sicer med prvimi odgovor g. ministra dr. Gosarja.

G. Gosar pozdravlja v svojem odgovoru napredek moderne tehnike in si zastavlja vprašanje, kako izkoristiti moderne tehnične pridobitve, da bodo v prid tudi delavstvu in ne samo podjetnikom. Na to daje naslednji jako značilen odgovor, v katerem pravi:

»Moderni tehnični napredek in zlasti še moderna racionalizacija produkcije bo tudi delavstvu koristila in zboljšala njegov položaj, mesto da bi ga poniževala na nivo mrtvega stroja, samo tedaj, če se bo nova generacija bodočih voditeljev modernih podjetij vzgojila in izobrazila tako, da bodo imeli poleg tehničnega znanja tudi pogled v delavčevo telesno in duševno življenje in smisel za njegove težnje in potrebe.«

No, sedaj smo postali pametni. Šele po teh naukih vidimo, kako napačno izvršujejo naše organizacije svoje 40-letno delo. Dosedaj smo se mučili in izobraževali proletarijat. Navajali ga, da se združi v svojih strokovnih, gospodarskih in političnih organizacijah. Učili smo ga, da brez moči in borbe njegov položaj ne bo zboljšal. V neštetihih akcijah, protestih, stankah in demonstracijah smo

ga vodili iz borbe v borbo, dasiravno mi reveži nismo vedeli, da za vse to ne bi bilo treba toliko truda in žrtve, temveč bi bilo treba mirno prevzeti v roke vzgoje fabriškega ukaznega osobja, pa bi bilo vse rešeno. Res zelo žal nam je, da je dr. Gosar še tako mlad in da ni že pred 40 leti izustil teh odrešilnih besed.

Sedaj je treba, da vso to zamudo hitro popravimo in nadomestimo, kar smo zamudili. Najprevo je potreba, da dobimo torej naraščaj bodočih podjetnikov v našo vzgojo. Nam se to vprašanje ne zdi tako lahko, ali kdor je »pogruntal« eno, zakaj ne bi še drugo. Od g. Gosarja torej pričakujemo, da bo nemudoma ustanovil tozadavne šole, za predavatelje bo pa imenoval strokovne tajnike in druge funkcionarje delavskih organizacij. In mi bomo, čim to izvede, razpustili vse delavske bojne organizacije, kajti s tem ukrepom bodo menda res postale odveč, pa tudi njihovi voditelji bodo v takih šolah tako zaposleni, da bi jih ne mogli več voditi.

Dokler pa g. Gosar tega ne izvede, pa ostanemo mi pri starem, kajti če smo se preje šalili, moramo sedaj resno povedati, da nas ni »vsem« prepričal. Pa kako bi nas tudi, ko ni prepričal niti svojih ožjih tovarišev. Kajti v isti številki, celo na isti strani, pod istim naslovom odgovarja na isto vprašanje delavec Peter Arnež iz Jesenic, ki pravi, da je sicer tudi on za napredek moder-

ne tehnike, toda stroj hoče posnemati za dober zgled in sicer za naslednje naloge, ki jih priobčujemo dobesedno:

»Treba nam je, tudi z delavskega stališča, živih, življenja polnih, neutrudljivih delavcev, ki bodo za svoje zboljšanje, kot blagor naroda delali, se borili iz dneva v dan, trdovratno kot — stroj.«

G. Gosar naj torej predvsem pre-

priča svoje pristaše, da je solidarnost res dobra stvar, potem naj ustanovi šole za podjetniški naraščaj, v katerih bodo predavali sociologi. Ko bo vse to storil in ko se bo tudi izkazalo, da je vse dobro, se bomo preorientirali tudi mi. Do tedaj bomo pa mi nadaljevali z našim **razrednim bojem** in ga skušali še poostri.

F. S.

Za železničarje.

(Konec.)

Kakor vidite, je odgovor g. ministra zelo enostaven, da ne rečem nič.

Obdolži se Stankota, da je vodja komunističnih elementov, ne da bi se — ako bi tudi to bilo res zločin — dokazalo, kdaj in kje je Stanko napravil kaj takega, da se ga mora odpustiti iz službe in vreči na cesto, nega, moža z dvema otrokoma in ženo, ki je vestno opravljal svojo službo in je bil za to vedno dobro kvalificiran. Odpuščen uradnik ni imel druge napake, kakor to, da je **ves svoj prosti čas porabil za delo v »Savezu železničarjev«**,

za dobrobit ne samo svojih tovarišev uradnikov, temveč tudi najzadnjih bednih železniških delavcev. To pa ni bilo povšeči gotovim vrhovnim in političnim krogom v Ljubljani ter so ga proklamirali za nevarnega komunističnega in zahtevali njegovo premestitev ali odpust. Gosp. minister ni je osebno obljubil, da mi bo dal vsa pojasnila, kar pa pismeno ni naredil. Vseled tega protestiramo proti postopanju in zahtevamo ponovno pojasnila in preiskavo.

Preden zaključim — se moram dotakniti še dveh stvari in sicer bi vprašal g. ministra, kako stoji zadeva z bednimi

penzionisti južne železnice,

kateri so vse svoje življenje dali na razpolago železnici, plačevali svoje prispevke v penzijske in provizijske fondе v zlati valuti, medtem ko danes prejemajo penzije v papirnatih dinarjih — to vzlic rimskemu paktu — in žive v največji bedi ter pomanjkanju.

Kedaj mislite g. minister rešiti to vprašanje in dati železniškim penzionistom to, kar jim gre. Radi tega vprašanja je bila na Vas že stavljena interpelacija od strani nekaterih narodnih poslancev, na katero pa, kolikor mi je znano, še niste odgovorili.

Te dni je izšel toliko pričakovani

»Pravilnik za delavce«,

ki je na prvi pogled precej

pomanjkljiv, protizakonit in nejasen.

Ne bom se danes spuščal v podrobnost Pravilnika, hočem le podčrtati, da so gotovi členi v nasprotju z obstoječimi zakoni, posebno glede sprejema vajencev in delovnega časa.

Kdo naj vpošteva zakone, ako jih Vi sami kršite.

Ves Pravilnik je v znamenju

štednje na račun revnih delavcev

in to je njegova najgrša stran.

Izjavljam še, da sem

proti nameravani strogi centralizaciji za čim širjo autonomijo oblastnih direkcij.

Proti centralnemu nabavljanju materiala,

ki škoduje posameznim krajem v državi in favorizira samo Beograd.

Apeliram na g. ministra, da naj ima pri reševanju prometnega vprašanja

pred očmi bedno stanje osebja.

Pasiva se ne sme kriti na račun uslužbencev. Vzroke pasive je treba iskati v nezdravi upravnih birokraciji, ki upropašča in onemogoča vsak razvoj našega prometa. Iz navedenih vzrokov bom glasoval proti proračunu.

Po izčrpani govorniški listi je minister precej podrobno odgovarjal posameznim govornikom in je takoj v početku svojih izjavij odgovoril tudi s. Petajanu, ter obljubil, da bo vse želje in pritožbe vpošteval. Pri znal je, da mu je finančni minister onemogočil s črtanjem proračuna izvedbo njegovega programa. Na specijelno zahtevo s. Petajana, da naj imenuje denuncijante s. Stankota, je odgovoril, da tega iz razumljivih vzrokov ne more storiti. Tej izjavi se je vsa opozicija začudila.

Dnevne novice.

Državni uradniki zopet milo prosijo. Te dni so imeli javni nameščenici v Beogradu svoj kongres, na katerem so poslali vladi prošnjo, naj se jih vendar usmili in naj jim ne reducirajo še teh skromnih prejemkov, če jim že neče nič zboljšati. Oni prosijo in apelirajo na človečnost, pravičnost in državniško razumevanje. Koga? Naših državnikov? Mi pa pravimo: psa, ki servilno z repom maha, vedno bolj brcajo, kakor pa onega, ki zobe pakaže! Ti ljudje se pri inozemskih kolegih v celih desetih letih še niso prav ničesar naučili. Klerikalci pa tudi iz njihove revščine cinično skušajo kovati politični kapital in pripominjajo, da je predlog za znižanje plač državnim nameščencem padel od opozicije. Pravi in vestni gasilci, ko vidijo, da hiša gori, ne vprašujejo najprej ali je bilo zažgano, ali se je po nesrečnem slučajju vnelo, temveč gredo takoj na delo in gasijo.

O razmerah v Rusiji. Ameriški tisk objavlja utise ameriške delegacije v Rusiji, ki pravi, da v Rusiji ni komunizma in ne socializma, ampak da je Rusija kmečka država, ki se želi industrializirati, ne da bi pri tem industrializiranju delavci tako trpeli, kot je proletariat v Britaniji in izseljeniki v Združenih državah. Delegacija pravi: »Sovjeti se žele učiti od Združenih držav in kupovati od njih. Ona ve natančno, kaj potrebuje. Rusi žele kupiti naše stroje za proizvodnjo in pridobiti si našo tehnično sposobnost, ne marajo pa našega družabnega sistema z izredno bogatimi in siromašnimi ljudmi in nemarajo vlade, naperjene proti organiziranemu delavstvu. Našli smo, da je Rusija velika kmečka dežela v razvoju, da se industrializira. Značilno pri tej industrializaciji je to, da ima skoro izdelan centraliziran načrt in da se zelo zanima za zaščito človeškega faktorja v tem procesu. Ne tako, kot v Angliji, ki je brez vesti izkoriščala otroke v tovarnah ob času industrijske revolucije, ne tako, kot v Ameriki, ki je pogoltnila val izseljenikov za valom izseljenikom. Sovjetska Unija se poslužuje vsakovrstne delavske zaščite pri svojem razvijanju v moderno industrijsko državo.«

Učinkovit predlog za odpravo vojne. Islandski profesor Finn Torgason je pred kratkim objavil učinkovit predlog za odpravo vojn, katerega se tudi mi pridružujemo. Po njegovem mnenju naj bi vsi člani vlad,

ki so se odločile za vojsko in vsi poslanci, ki so za vojsko glasovali, morali takoj svoje mandate svojim namestnikom odstopiti in kot popolnoma navadni vojaki, brez šarž, odrediti na bojišče, in sicer tudi poslanci ženskega spola in taki, ki imajo dolžnost vojaške službe že za seboj.

Krščankosocialne delavske organizacije v Nemčiji so stopile v ostro opozicijo proti strankinemu vodstvu katoliškega centra. Tudi v Nemčiji smatra klerikalna centumška politična stranka krščankosocialno orijentirano delavstvo samo za svoj »stimul«, ki ga rabi samo pri volitvah, drugače pa naj molči. Vodja centra, kanceler Marks (nekakšen nemški Korošec) se je zadnjič zelo poniževalno izrazil o Stegerwaldu, glavnemu tajniku krščankosocialnih strokovnih organizacij, kakor o tajnikih te horganzacij sploh. Stegerwald in Imbusch, oba strokovna tajnika, ob enem pa državna poslanca in funkcionarja v parlamentarnem klubu centra, sta izjavila, da z dr. Marksom ne moreta več skupno delati in odlagata mandate. Najbolj je pa krščankosocialno delavstvo, ki je skoraj izključno republikansko orijentirano, razdražila izjava dr. Marksa, da centrum ni monarhistična, pa tudi ne republikanska stranka, temveč temelji samo na ustavi. Krščankosocialni strokovni odbori so zborovali v Königswinteru pri Kölnu, kjer so sprejeli proti vodstvu stranke ostro resolucijo. Vse to zna imeti za stranko katoliškega centra pri prihodnji državnozborni volitvah katastrofalne posledice v prid socialne demokracije.

Trocki, Rakovski, Radek in njihovi tovariši so pred odhodom v prognanstvo izdali na rusko ljudstvo proglas, s katerim ugotavljajo, da morajo v prognanstvo radi svojih naziranj, ki niso v skladu s sedanjim režimom in ne da bi se bila dvignila proti njim kaka obtožba. Podvreči so se morali sili, apelirajo pa na 7. kongres komunistične internacionale, da njihove slučaje preštudira in povzroči njih zopetni sprejem v stranko.

Elektrifikacija glavnega, Wilsonovega, kolodvora v Prahi se je te dni dovršila. Parne lokomotive ne bodo več vozile v mesto, ki bo na ta način osvobodeno večnega dima in saj, pod katerimi je sedaj trpel najživahnejši del mesta. Kolodvor in vse njegove objekte bodo popolnoma očistili saj, tudi mestne tunele, skozi

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

3

krizeva pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in ljubezen, tragedija v šestih scenah.

Mož: Nič več nočem poslušati. Prežalostno je vse to, kar si mi povedala. Zdaj bova vse to likvidirala.

Žena: Zato sem prišla, da mi boš svetoval in pomagal.

Mož: Ostala boš pri meni; gospodinjala mi boš. (Molk.)

Žena: Gospodinjala? (Se dvigne, hoče oditi.)

Mož: Kam, zakaj? Kaj naj pomeni to?

Žena (stoji): Preizkusila sem vse. Tudi najnižje delo... (se zasmije) najnižje! Tako glupo, tako strašno glupo! No, naj bo: tudi najumazanejšo delo mi ni bilo odvratno, a ni šlo... Ostane mi tedaj še edina pot: nazaj, kjer bom živela med sebi enakimi, zaznamovanimi, zavrženimi.

Mož: Valja, mar ne slišiš, da ti pravim: pri meni ostani!

Žena (žalostno): Gospodinja naj ti bom, dekla?

Mož: Kakšna dekla? Saj bo stara Marija še vedno ostala v hiši.

Žena: Mene boš tedaj hranil in oblačil le tako, iz usmiljenja?

Mož: Ne razumem te. Gospodinjala mi boš; mnogo dela boš imela. In kar je glavno: družica mi boš. Saj si včasih tako zaželim družbo takšnega nežnega bitja kot si ti.

Žena (resno): Zbogom, Boris; kar zahtevaš, je nemogoče.

Mož: Zakaj vendar? Povej!

Žena: Ali ti morem in smem povedati?

Mož: Povej!

Žena: Posledice utegnejo postati težke, nedogledne, če ti povem.

Mož: Povej!

Žena: Edini mož si, ki sem ti vdana z vso dušo, kakor le more biti ženska udana moškemu... Zato, vidiš...

Mož: To je tako čudno, tako zelo čudno.

Žena (boječe): Saj ničesar ne zahtevam od tebe, Boris! Povedala sem ti le, da boš razumel, kako tehten vzrok me sili, bežati od tebe.

Mož (še vedno v zadregi): Valja, jaz te še vedno ne razumem.

Žena: Ali je mogoče, da me ti ne razumeš? Ali ne moreš razumeti, da bi ti bila v večno napoto, da bi ti vklepala roke v verige, da bi bdela nad tvojim srcem z besno, živalsko ljubosumnostjo... O... samo, če pomislim... Ne, ne! Le nazaj morem iti... in vendar ne morem, nočem iti... Zaradi tebe ne! (Se bori z jokom. Solze ji nasilno prodrejo iz oči, nato jo krčevit jok vso prevzame.) (Molk, daljša pavza.)

Mož (nervozno hodi sem ter tja; dolgo jo gleda. Obraz se mu zjasni): Valja, nikdar ne boš šla nazaj! Rešil sem te iz hiše smrti enkrat, rešiti te moram še enkrat.

Žena: Nihče me ne more rešiti. Pretežko je spoznanje, da bi mogla verjeti v kakšno rešitev.

Mož: Žena mi boš!

Žena (glas ji trepeti): Žena? Jaz — tvoja žena?

Mož: Ti se čudiš? Zakaj?

Žena: Boris, nisi do dna premislil, kaj nameravaš storiti.

Mož: Ni vredno, da bi mislil. Misel je kakor koščena smrt.

Žena: Misel je življenje; življenje pa te bo teplo do smrti, Boris!

Mož: Naj bo kakorkoli že; nazaj ne smeš. Pljuniti bi si moral v obraz, če bi te zdaj pustil poginiti.

Žena (preudarjeno): Bojim se! (Ljubeznivo.) Povej mi, bori, povej (sede), ali si kdaj mislil na možnost, da bi jaz postala — tvoja žena? Povej mi iskreno!

Mož: Ali je to tako zelo važno?

Žena: Važno je, kajti strah mi sega v kosti...

Mož: Česa se bojiš?

Žena: Tebe in tvoje misli. Tvoja misel je strašna. Bojim se, da me ne ljubiš.

Mož (mračno): Zakaj sem te, tedaj, peljal iz hiše smrti?

Žena: Zakaj? Včasih mislim, da je bila to le božična pustolovščina, včasih, da je to le nekakšna senca ljubezni naproti vsemu človeštvu, včasih pa...

Mož: In nikdar ne, da je to hrepenenje moškega, dvigniti se nad to umazano družbo, z močno pestjo udariti jo v umazan obraz, da se tako spozna resnica in lepota! Tega ne misliš nikdar?

Žena: Vprav to sem hotela povedati. In baš to je tisto, česar se najbolj bojim. To ni ljubezen, Boris. To je le samoljublje! In jaz naj bi bila le predmet, s katerim tvoje samoljublje — eksperimentira?

Mož (se dvigne; stopa po sobi): Eksperimentiranje, eksperimentiranje! Ta beseda je ledena, kakor mraz mi gre po možganih... In vendar: ali mi moreš kaj na svetu pokazati, kar ni zgolj eksperiment?

Žena (pokaže na svoje prsti): Tu, v teh prstih, je mnogokaj, kar je daleč od eksperimentiranja... Tu je — ljubezen.

Mož: Tudi ljubezen je le eksperiment — mogoče eksperiment Boga! Pa to je vseeno! Vem samo to, da te bom vzel za ženo, da te bom s silo uvedel v to družbo; razbil bom ta železni oklop, ki te loči od nje, premaknil to goro ledu...

Žena (hladno): Boris, naj ta tvoja misel usalme! Ločiva se!

Mož: Nazaj ne smeš več iti! Vse poti v življenju gredo le naprej!

(Dalje prihodnjič.)

katere so sedaj vozile parne lokomotive, se bo temeljito omilo. Elektrifikacija je izvršena na ta način, da se bodo pri vseh vlakih že daleč zunaj, v predmestnih postajah, odklopile parne lokomotive in nadomestile z električnimi, ki bodo vozile v mesto na glavni kolodvor. Edino dvakrat na teden bosta pasirala skozi mesto dva internacionalna ekspresna vlaka s parnimi lokomotivami. — Za Svico, Avstrijo in Rusijo se sedaj tudi na čehoslovaških železnicah uveljavlja elektrifikacija. Kaj pa pri nas? Mi pa še tistih starih, črnih in zakajenih kolovratov ne moremo vzdržati v redu.

Tragedija spola. Sličica iz sovjetske strokovne zveze, priobčena v »Jutru«, dne 22. januarja 1928, bi bila prav tako lahko vzeta iz poslovanja katerega našega centralističnega birokratizma, na primer OUZD.

V pariški zbornici je socialistični poslanec Lafont, z ozirom na tiho tapstvo itajjanskega orožja na Madžarsko, stavil interpelacijo glede potrebnih mer, ki bi jih naj francoska vlada v sporazumu z Društvom narodov povzela v ta namen, da bi se v bodoče onemogočilo vsako tiho tapstvo orožja in tajna trgovina z vojnim materijalom, ki ogroža evropski mir.

Izredni občni zbor Jugoslovanskega šumarskega Udruženja, sklican za 22. in 23. januarja t. l. v Beogradu odgojen je na negotov čas radi tehniških zaprek. — Uprava JSU.

Pravilnik o obratnih zaupnikih in Borzah dela, V založbi Delav. zbornice za Slovenijo so izšla v ponatisu iz »Uradnega lista« Nameštenskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavstva. »Poslovnik o delovanju delavskih in nameštenskih zaupnikov« in »Uredba o organizaciji posredovanja dela, dajanja podpore brezposelnim delavcem in dajanje cenjenih posojil za zidanje delavskih stanovanj«. Knjižnica, ki vsebuje vse te pravilnike stane 3 Din. Naroča se pri Delavski zbornici v Ljubljani. Denar se lahko pošlje v znakmah.

VIII. Ljubljanski mednar. vzorčni velesejem se vrši od 2. do 11. junija letos. Te dni je uprava razposlala vsem znanim in naslovom povabila na sodelovanje kot razstavljalci in jim priložila prijavne tiskovine.

Zobje čvrsti in beli, usta sveža in lepa, to je uspeh zobne paste

„PEBECO“.

Kultura.

Radnički pokret. Socialistični mesečni časopis. Izšel je XI. in XII. zvezek s sledečo vsebino: Ekonomski razvitak Jugoslavije, od Jove Jakšića;

Birokratizam u sovjetskoj privredi, od Dr. Živka Topalovića; Za i protiv koalicije, od Dr. Mojsija Zona; Kulturni osnovi radničkog pokreta, od Živojina Cvetkovića; Od seljaka do radnika, od Dragiše Lapčevića; Radničko osiguranje u godinama 1922—1927., od Sretena Jakšića; Privredna smotra, od A. Nikolića; Trijebljenj zmiya otrovnica, od Vajsila Čurčića; Naučna organizacija rada, od S. Mazikravića; Sitan bednik, od D. L.; Iz svetske privrede, od L. Z.; Značaj oblasnih kvota u sindikalnim organizacijama, od J. J.; Aktiviranje »Federacije Organizacija Privatnih Nameštenika Jugoslavije«, od A. Šmita; Zavarovanje rudarjev, od Filipa Uratnika; »Klenovnik«, od P. Rajkovića; Socialistički omladinski i partiski

pokret, od Petra Rajkovića; Rudolf Hilferding: Die Aufgaben der Sozialdemokratie in der Republik, od Bogdana Krekića; Maksim Gorki: Ruski seljak, od Vladete Bilbiće; Dr. Stev. Z. Ivanić: Ishrana čoveka, od W.; Prof. K. N. Kornilov: Psihologija deteta, od Bogdana Krekića; Milan Karanović: Samoučka pismenost od M.; Dr. Miloš Besarović: Duvan i njegovo delovanje na organizam, od B.; 30-godišnjica »Bunda«, od Dr. Mojsija Zona; Broj službenika u Ministarstvu Saobraćaja; Nacionalni prihod Jugoslavije. Naročnina za »Radnički Pokret« znaša: letno 60 Din, polletno 30 Din, tromesečno 15 Din. Naslov »Radničkog Pokreta« je: Radnički Dom, Sarajevo.

Misli h kongresu SSJ.

Opomba uredništva: Ta članek je bil namenjen kot prispevek k diskusiji o strankinem kongresu; ker nam je pa bil prekasno izročen, ga nismo mogli pravočasno objaviti. Objavljamo ga iz uredniške lojalnosti naknadno in s pridržkom analize in kritike tega članka, o katerem imamo pač svoje mnenje, v prihodnjih številkih »Del. Politike«.

Kongres SSJ je prevažen dogodek za delavski pokret, osobito v sedanjem času, ko rešujemo vprašanje naše nemoci in kaj je temu krivo. Ne mislim dajati Socialistični Stranki nobenih taktičnih navodil. Treba pa potem javne diskusije ugotovljati vzroke poloma delavskega pokreta v naši državi. Napačno je mnenje, da leži vsa krivda samo na dekalistih, treba je tudi priznati pogoje SSJ.

Pri nas je navada (slovenska) voditi delavski pokret potom ljudi, ki so gotovim osebam več ali manj simpatični; njim se daje tudi mandat, različne funkcije itd. Ugotovimo važno dejstvo, ki obstoja in to je, da mnogi ne čutijo za vsa nesocialistična dejanja nobene odgovornosti pred delavci, med tem ko slednji občutijo vedno bolj bi reakcije, ki vlada nad nami vsemi.

V takem stanju propadajo strokovne organizacije, izgine vsako zaupanje.

Še manj se moremo vsemu temu čuditi, ako se pridruži vsemu še kak mežiški letak. Vprašanje je, ali je dobro sodelovati v monarhističnih odborih in komisarijatih. Če režim razveljavlja volitve v občinske za-

stope in v druge socialne ustanove, dela po vseh naravnih zakonih prot ljudski volji. Ali je potem častno, če sedi socialist v takih gerentskih odborih, ki jih postavlja režim? Po mojem mnenju ne drži izgovor, da smo zato tam, da kontroliramo delo, ki se vrši. Saj je vendar dovolj jasno, da vsako usiljeno gerentstvo, naj si bode že kjer hoče, ne bo delovalo v korist delavcev in kmetov, toraj čemu si potem mazati roke v takih odborih? Seveda, če gre komu le za čast, je to povsem druga stvar, samo ne socialistična. Tudi Delavska zbornica ne vrši svoje naloge, kakor bi to morala; o tem bi bilo tudi treba diskutije, ki ne bi niti sodrugom v zbornici škodovala. Naj se Socialistična Stranka na svojem kongresu dotakne tega vprašanja. Pisava »Delavca« ni vedno socialistična, ker se v uvodnih člankih govori v delavskem nasilju na način, kakor da je glasilo najzagrizenejših antisocialistov. Člankar je baje zedinjaš.

Še nekaj: SSJ se mora vprašati, ali hoče biti razredno bojovna, ali pa samo solidarična stranka.

Ob teh vprašanjih se je namreč razbilo delo skupine »Zedinjenje« za enoten delavski pokret.

Nemogoče pa je še dolgo zavlačevati skupen nastop proletarskih skupin radi osebnih antipatij in simpatij ali pa radi več ali manj odkritih kritik. Načelna vprašanja naj se rešijo na podlagi socialistične nauka in skupen nastop bo mogoč.

Zedinjaš.

Maribor.

Maribor degradiran! Na sejo mariborskega občinskega sveta, ki se je vršila v soboto v svrhu konstituiranja, je prišel kot vladni zastopnik, sreski poglavar kot višja nadzorna oblast. Ne vemo, ko ga je pravzaprav sreski poglavar na omenjeni seji

predstavljaj, ker sreski poglavar ni višja oblast kot pa mariborski župan, zlasti sedaj ne, ko sreski poglavarstvo ne predstavlja niti tega, kar so prej bila okrajna glavarstva. Gospod dr. Ipavic se ni sploh predstavil in ni povedal, kaj oz. koga zastopa. Ako je prišel v svojstvu kot sreski poglavar, tedaj to pomeni, da je mesto Maribor

degradirano in da ni več to, kar je bilo nad 500 let, da je podrejeno sreskemu poglavarstvu kot vsaka navadna vas. Maribor je bil prej direktno podrejen namestništvu in pozneje deželni vladi v Ljubljani. Logično bi imel biti sedaj podrejen samo mariborski oblasti, ki je naslednica deželne vlade. Iz tega bi sledilo, da mesto Maribor ni več izvezto, ampak da so klerikalci njegovo avtonomijo zapravili. Dejansko se je to zgodilo že tedaj, ko je bil dr. Leskovar vladni komisar na magistratu. Tedaj so klerikalci ukini oz. prenesli razne referate k deželni vladi, kjer imajo oni trdno večino, med tem ko se v Mariboru niso nikdar čutili dovolj trdne. Še bolj so pa klerikalci degradirali mesto z finančnim zakonom glasom katerega je potrditev vsakega proračuna pridržana ministrstvu, ki presega 3 milijone dinarjev. Tudi to se je zgodilo zato, ker je bila SLS tedaj na vladi kot je sedaj. In kadar so klerikalci na vladi, takrat so najhujši centralisti, ki bi najraje vsako malenkost reševali iz Beograda. Ko pa niso na vladi, tedaj pa bruha ožen in žveplo na centralizem in vrte svojo avtonomijsko ragljo, da je joj. Sicer pa nima avtonomija večjih nasprotnikov, kot je SLS.

Stanovanjska akcija. Občinske volitve so že daleč, ampak klerikalnih volilnih milijonov še vedno ni tu. To ni nobena demagogija, ampak žalostna resnica. Kdor ne verjame, naj vpraša prebivalce Nekrepovih kasarn v Smetanovi ulici. »Krščanski« Nekrep se je v polnem obsegu poslužil znanega stanovanjskega zakona, ki dovoljuje vsem hišnim posestnikom, da morejo s prvim februarjem svojim najemnikom za eno četrtino dosedanje najemnine povišati. Neki mestni uslužbenec je dosedaj že plačeval za dve sobe in kabinet g. Nekrepu reci in piši osemsto dinarjev, sedaj pa mu je sveti mož povišal na 1000 dinarjev s pripombo, da je njegovo stanovanje vredno 1300 dinarjev. Istotako je klerikalna hranilnica odpovedala stanovanja svojim najemnikom. Na Meljski cesti 74 so pobožne nune dale po advokatu, bivšemu županu dr. Leskovarju, najemnike ven zmetati. Sploh so klerikalci in njihovi pripadniki najbolj brezobzirni in nenasitni. Poleg vsega tega pa pripravljajo klerikalci še razna druga presenečenja za svoje volilce in nevolilce. Delavski pravilnik za železničarje je že tu. Pravijo, da je za Srbe prav dober, no potem mora biti dober tudi za Slovence. Kaj pa poslabšanje službene pragmatike, znižanje draginskih doklad, zvišanje davkov, znižanje dopustov, redukcije, nameravano zvišanje režijskih kart in da končno ne pozabimo še na drugo volilno obljubo glede živilskih skladišč, ki da se ne likvidirajo. Vse to so sami klerikalni bomboni!

R. Tasin:

Trockijeva slika.

Odgovorni uradnik komunistične stranke, ki se je nahajal na službenem potovanju po guberniji, je škilil od strani Trockijev sliki, ki je visela poleg Leninove na steni. Njegovo čelo se je grozeče nagrbnilo.

»Opozicija?« zarenči jezno.

Predsednik izvršnega odbora občine ni prav razumel kaj hoče, vendar se je čutil nekako krivega.

»Ali izobešate tukaj opozicijo?« vpraša komunist iz mesta še strožje.

»Nikakor ne«, javlja predsednik. »S takimi rečmi se ne pečamo. Naši ljudje so mirni državljani, za nje igrajo davki najvažnejšo vlogo, in pa samogonka, (Doma kuhano žganje.)

»Vprašam vas samo: zakaj izstavlja tukaj Trockijeva slika?« Predsednik je postal čisto zmeden.

»To je vendar... ker je on voditelj... vsega... lahko rečem... cele komunistične države... In potem... saj se ni zgodilo prostovoljno... temveč na ukaz oblasti... bilo je izdano tako povelje, da se morajo slike najvišjih osebnosti...«

Od zadrege se mu je začelo čelo potiti. Komunist iz mesta še bolj nagrbniči svoje obrvi.

»Neodložno, še za danes zvečer, imate sklicati izvršni odbor... in vse komunistične kmetel«

»Kakor zapovedujete. Ampak, da bi mi mogoče proti oblasti... Bog nas obvaruj tega...!«

Zvečer se je zbralo okrog petdeset oseb.

»Najbrž radi davkov!« so šepetali kmetje med seboj. Komunist iz mesta je govoril zelo dolgo, o poskusih Trockega napraviti v komunistični stranki razkol. Poslušalci so vzdihovali, kakor da so sokrivi in čakali, kdaj bo začel govoriti o davkih. Nato je komunist iz mesta prečital protestno resolucijo proti uporabi Trockega.

»Kdo je proti, naj dvigne roko!« Ničče ni dvignil roke. Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

»Proč s tem!« — reče komunist iz mesta in pokaže z očmi na Trockijev sliki. Totem se je odpeljal.

Trenutek je zavladal med zbranimi globok molk. Potem pa so začeli vsi hkrati govoriti, kakor zašumi reka ko prodere nasip.

»Priporočuje nam neke nerazumljive reči, potem pa izginel«

»Kako, nerazumljive reči? Saj je vendar po rusko povedal, da se je Trocki... proti oblasti delavcev in kmetov dvignil...«

»Z Anglijo se je baje dogovoril... in z drugimi državami, da bi jim Rusijo prodal To je vendar čisto enostavno!«

»Kaj takega! Torej čez mejo jo je hotel popihati?«

»Še vprašaj! Ali nisi slišal kaj je stalo v resoluciji? — Sodrug, ki predpisane jim meje prekoračijo —, to se nanaša seveda na Trockega!«

»Ali so ga že vjeli?«

»Da, že čisto blizu meje. Straže so ga zavohale. Kajti, postopa se zelo strogo. V resoluciji vendar stoji: »Stojimo trdno na straži...«

»Tam se govori tudi nekaj o Leninovi oporoki... no, Trocki si je pa vročo kašo skuhal...«

»Kdo ve, kaj vsega je nadelal! Mogoče je Leninovo oporoko potvoril... Tista oporoka je bila s sedmimi ključavnicami zaklenjena, držala se je v strogi tajnosti, nihče ni imel do nje dostopa. Trocki pa le ni miroval, dokler je ni dobil v roke... in jo je znal tako sukati, da bi moralo nazadnje vse njemu pripasti...«

»Kaj takega! Tak požrešnež! Vse je hotel sam imeti...«

»No, zdaj pa je za svojo nenasitnost temeljito kaznovan. Do sodniške razsode bo sedel v ječi, nato pa enostavno... k steni postavljen. Za take-le reči ga ne bodo po glavi božali.«

»Kaj naj storimo sedaj s sliko?« vpraša predsednik. »Odstraniti?«

Zopet splošen molk.

Je vse skupaj laž? Da bi pozneje kedaj ne bilo treba za ta korak zopet odgovarjati? se je nekdo oglašil.

»Zakaj?« je vprašal predsednik z vidnim zanimanjem.

»Zakaj? Ta-le z naočniki nam je bog ve kaj načeval. Kdo ve, če je to vse res? Ma odstranimo sliko. Potem pa zna priti kdo od oblasti, ki nas bo takoj pozval na zagovor, po kakem zakonu smo to storili? Se hočemo li oblasti delavcev in kmetov upirati? In takoj bodo prišli krasnoarmeji (vojaki rdeče armade) in v Moskvo bodo telegrafirali: Punt!«

»Res je tako!« so se slišali z raznih strani razburjeni glasovi. »Ne gremo na te limance. Nismo tako neumni!«

»Eden papir rabimo!« kriči nekdo.

»Kakšen papir?« vpraša s pozornostjo predsednik.

»Papir, z uradno napisanim ukazom, da se mora Trockijeva slika odstraniti. Črno na belem. S podpisni in s štampljko.«

Hrup se naraščal.

»Nikar toliko ne kričite! Kje pa naj tak papir vzamem? Če bi zdaj od predpostavljene tak papir zahteval, me postavijo na listo kontrarevolucionarjev.«

Toda kmetje vztrajajo pri svoji zahtevi.

»Potem pa piši: mi vsi skupaj smo sklenili, da nam je tak papir potreben. Ti si vendar uradna oseba!«

»Se poživim na to!« sikne predsednik ves iz sebe. »Nimam prav nobenega veselja, se izročiti rablju. Odlagam svojo funkcijo — vi pa napravite kar hočete! Jaz sem se že dovolj trudil in jezil. Naj še kdo drugi poizkusi!«

»Ne, to ne gre! Kot uradna oseba moraš vse lepo izvršiti in se ne smeš ničemu izogibati!«

Od jeze je pljunil predsednik na tla in s sovražnim pogledom meril, zdaj preroka-joče se kmetel, zdaj Trockijev sliki na steni.

V veži so se drenjale, privabljen po hrupu, ženske in mladina. Teta Akulina je pritiskala svoje uho k ključavnic in zdaj pa zdaj obveščala ostale o stanju bojnega sestanka.

»Vsemogonci, batjuška! Trocki! Vso Rusijo je hotel prodati... Ampak nazadnje so pa tega nečistega pagana vendar vjeli in ga v ječi zakovali v verige. In veliko denarja je hotel seboj odnesti... nešteti milijone...!«

Ženske so stiskale ustne in vse pobite zmajevale z glavami:

»Kaj se vse zgodi na tem božjem svetu!«

Stara gluha Bubniha, ki je tudi prišepala, da bi kaj novega zvedela, se je prepirala neprestano v ospredje in momljala z brezobnimi željstvi:

»Koliko bo pa prišlo na eno kmečko dušo... če se bo denar razdelil...?«

Ali si že poravnal naročnino? Ako ne, stori to takoj!

Celje.

Naročnikom »Delavske politike« v okolici Celje naznanjamo, da bodo odslej v okolici okolice Celje pobirali naročnino. Ivan Novak in Ivan Zaber in sicer mesečno ob pri- liki pobiranja članarine za stranko. Poleg imenovanih bo pobiral naročnino tudi sodr. Čiro Böhm in to v pi- sarni »Delavskega doma«. Ob tej pri- liki prosimo vse naročnike, da redno plačujejo svojo naročnino, tako da ne bodo imeli pobiralci nepotrebnih ko- rakov in potov.

Demokratizacija. Komandant celjskega 39. pešpolka, Naumovič, je bil imenovan za — velikega župana v Skoplju, kamor je v ponedeljek odpo- toval, da pomaga »urediti« razmere v Macedoniji. To imenovanje pomeni enostavno — militarizacijo macedon- ske politične uprave.

»Cillier Zeitung« je zelo huda na mariborske socialiste, ki so se pre- drznili v »Volksstimme« ugotoviti združitev mariborskih Nemcev s slo- venskimi nacionalisti v občinskem vsetu ter pravi, da so mariborski so- cialisti »eine Gesellschaft, die nicht Fisch, nicht Fleisch ist«. Stavimo, da bi si »Cillier Zeitung« upala trditi, da tudi v okolici občini celjski niso šli Nemci, ki res niso »ne Fisch, ne Fleisch«, skupno s samostojnimi de- mokrati, med katerimi sedi tudi pred- sednik »Orjune«. Kar se pa tiče cpazk na račun mariborskih sociali- stov naj »Cillier Zeitung« upošteva izrek, da kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce!

Sprememba posesti. Tovarno in hišo g. Ivana Rebeka na Mariborski cesti je na sobotni dražbi kupil ma- riborski oblastni odbor, zastopan po poslancu dr. Ogrizku, za 700.000 di- narjev. Poslopje je baje namenjeno za ustnovitev otroškega in mladinskega zavetišča. K temu si dovolimo pripomniti, da kraj, kjer se kupljeni kompleks nahaja, ni ravno pripraven za take vrste zavodov. Kaj pa če bo tam kaj drugega nastalo, ha? Hm, hm, vse je mogoče . . .

Proračunska seja občinskega od- bora se je vršila v torek zvečer. O tej zanimivi seji priobčimo daljše po- ročilo v prihodnji številki.

Društvo stanovanjskih najemni- kov, podruž. Celje, vabi na svoj red- ni občni zbor v nedeljo, dne 5. febr. 1928 ob 9. uri dopoldne v gostilni- škinih prostorih Narodnega doma. Dolžnost vsakega stanovanjskega na- jemnika je, da se zbora zanesljivo u- deleži. — Odbor.

Beneška noč. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos priredila »Svobo- da« svojo veliko maskarado v vseh prostorih Narodnega doma. To leto se bo maskarada vršila pod geslom »Beneška noč«. Vsi prostori bodo tem primerno okrašeni, tako, da se nam obeta tudi letos lepa, vesela in ne- prisiljena zabava. Ljubitelje in prija- telje »Svobodnih prireditev« že da- nes opozarjamo na to veliko priredi- tev.

Trbovlje.

Vsak četrtek zvečer, se vršijo redno v Delavskem domu diskuzije. Diskuzije so važna zadeva, ki se ti- čejo vsega trboveljskega proletarija- ta. Na njih se obravnavajo vsa pe-

reča vprašanja, ki zadevajo občinsko, oblastno, državnozbornsko in stro- kovno (rudarsko) politiko. Od več strani so se čule pritožbe, da delavci ne vedo, kaj delavski zastopniki de- lajo na občini, kaj v oblastni skup- ščini in drugod. Sedaj je temu odpo- moreno in nihče se ne more izgovar- jati in nihče nima pravice uničevati delo naših zastopnikov. Vsak, kdor ima interes, da se o vseh teh pere- čih vprašanjih pouči in informira, ta naj pride na diskuzijo. Vabljeni ste vsi, ki vam je mar napredek in borba de- lavstva proti kapitalističnemu izko- riščanju in demogoškim buržuaz- nim strankam.

Občni zbor SSJ, pokrajinske or- ganizacije v Trbovljah, se je vršil v nedeljo, dne 15. jan. tl. Udeležilo se ga je precejšnje število članov, z ozi- rom na one, ki radi službe niso mogli priti. Odšli so z zavestjo v srcu, da s podvojenimi močmi prično delati za reorganizacijo socialističnega pokre- ta v Trbovljah. Po težki krizi, ki jo je imela stranka vsled komunizma in drugih razdiralnih akcij med delav- stvom, se javlja novo življenje, ki obeta plodovite sadove. Imena no- voizvoljenih odbornikov objavimo prihodnjič, ko se bo v kratkem kon- stituiral novi odbor.

Članski sestanek »Svobode« se je vršil v ponedeljek, dne 16. jan. tl. v društveni sobi. Sklenilo se je zopet pričeti s telovadbo, ki je morala vsled pomanjkanja prostora, ko se je prenavljala dvorana, prenehati. Ja- vilo se je že tudi precejšnje število telovadcev, ki kažejo za telovadni pokret mnogo zanimanja. Pristopili so k telovadbi tudi vsi oni nekdanji sodruzi, ki so se nam bili že odtujili. Telovadba se bo za enkrat vršila v novi dvorani in sicer v začetku samo dvakrat oziroma trikrat na teden, pozneje večkrat. Vaje so pa izključ- no le za člane in članice, gojenke in obrtnike. Na spomlad šele se prične s telovadbo naraščaja.

Na občnem zboru demokratske stranke v Trbovljah so bili med dru- gimi izvoljeni v novi odbor tudi ne- kateri delavci in to: Peter Zajčnik in Jože Berčon. Ta dva naj bi bila ne- kaka vaba, kateri naj bi nasledlo še ostalo delavstvo. Pa so se demokrat- je v Trbovljah hudo zmotili. Trbo- veljski rudar ve, kje mu je mesto in kam spada in ne bo nikdar simpatiziral, še manj pa podpiral demokrat- sko stranko, vneto zaščitnico ino- zemskega kapitala TPD.

Radikali so pri zadnjih državno- zbornskih volitvah pri nas popolno- ma propadli. Tistih borih 70 glasov je bilo kupljenih z denarjem in z vi- nom. Dobro poznamo vse tiste volil- ce, ki so se dali podkupiti. Ker so bili pri volitvah osramočeni, so si iz- mislili sedaj drug načrt, kako škodo- vati delavstvu. Ti ubogi radikali, ki pa imajo v Beogradu močno zaslom- bo, direktno podpirajo TPD v boju proti občinskemu proračunu, ki je tako vsestransko popoln in ustreza vsem zahtevam najširših plasti trbo- veljskega prebivalstva. Seveda, da ta proračun ni vseh le TPD, ki bi rada vse izkoriščala in tudi občino in na- pravljala iz nje sebi masten kapital za nikdar site akcijonarje Trboveljs- ke premožokopne družbe.

Pri rudniku se je zopet pričelo z obustavljanjem dela in to sredi zime, ko še mraz niti najraje ni minul. Ni čudo, če nihče noče več kupovati pre- moga, lko pa za drag denar mesto njega prodaja kamenje in blato.

Pomočoma je nastala v zadnji šte- vilki vest, da je pričel rudnik z ob- ustavljanjem dela. Govorilo se je namreč splošno, da se bo preteklo soboto zopet praznovalo z delom in menda je bil nabit tudi tozadevni razglas, potem se je pa normalno de- lalo. To se naj vzame na znanje, da ne bo nezaupanja v naše poroče- vanje.

Na zadnjem občnem zboru krajev- ne organizacije SSJ za Trbovlje je bil izvoljen in se je konstituiral sle- deči odbor: Predsednik Jakob Kle- novšek, namestnik Leopold Majdič; tajnik Ivan Krušič, namestnik Anton Breznikar; blagajnik Franc Teršan, namestnik Matija Delar. Ostali od- borniki: Konrad Potertič, Ignacij Sitter, Franc Filač, Martin Petretič, Franc Kočar.

Bernotovci so sklicali v nedeljo, dne 22. januarja 1928 protestni shod v dvorani Forte, da protestirajo pro- ti nečuvnemu škandalu ministra za šume in rude. Shod je bil pa vse ne- kaj drugega, nego protest. Prvi, ki je govoril, je govoril sodrug Sohober iz Zagorja, stvarno. Govoril je o od- loku ministrstva za šume in rude in povdarjal, da je to škandal in napad na rudarsko delavstvo. Nato so go- vorili po vrsti Klemenčič, Pencelj in drugi. Grdili so vse druge stranke in povisevali le eBrnotovo stranko kot edino zveličavno. Škoda, da še Ber- nota ni bilo, da bi nam še on kaj le- pega povedal. Mislimo, da je ne- umestno, izrabljati protestno zbora- vanje za strankarsko agitacijo za Bernotovo frakcijo, ki je itak nikjer nič ni, kot nekaj malega v Sloveniji. Komunisti so tudi stavili eno reso- lucijo proti zatiranju in preganjanju istih po vsej naši državi, ki pa je bila dana na glasovanje, ko je bila dvorana že malone prazna. Protestni shod je zaključil Pencelj z motivaci- jo, da vsi podpirajo njegovo stranko.

Leše-Prevalje.

Zadnje čase je naše gibanje postalo živahnije. Od novega leta sem smo imeli že tri zborovanja. Preteklo ne- deljo nas je obiskal S. Eržen in nam je pri tej priliki referiral o političnem položaju s posebnim ozirom na go- spodarske, socialne in kulturne po- trebe delavskega razreda. Zbralo se nas je za Leše zelo lepo število po- slušalcev, in kar je posebno razve- seljivo tudi precej sodruzič. Namen tega našega sestanka je bil predvsem obnoviti, oz. poživiti našo krajevno organizacijo SSJ, ki bo v prihodnjih mesecih prav razveseljivo porastla. Istotako vlada zanimanje za žensko politično organizacijo, ki bo v naši mežiški dolini kmalu prednjačila v socialističnem pokretu. Posebej bo treba posvečati pažnjo našemu tisku, čeprav je zaslužek ogromne večine delavstva zelo pičel. Z nedeljskim sestankom smo prav zadovoljni in želimo, da bi nas v doglednem času posetil tudi naš socialistični posla- nec s. Petejan. — Po političnem se- stanku se je vršila tudi seja odbora naše strokovne organizacije.

Trbonje na Pohorju.

Kaj pravi sedaj naš g. župnik? Ko se je pred enim letom vršil tukaj volilni shod SLS povodom oblastnih volitev, je po maši pripeljal naš duš- ni pastir vso svojo čredo v gostilno. In nastopil je neki g. Držečnik kot klerikalni kandidat ter v kratkih po- tetah obral vse stranke, nazadnje tudi socialistično, kateri je očital — seveda — centralizem, češ, socialisti podpirajo Srbe, ki so toliko zla po- vzročili našemu slovenskemu ljud- stvu. Tedaj je bila SLS še za avto- nomijo, katero pa je že čez 14 dni vrgla čez krov, ko je dne 1. febru- arja vstopila v Uzunovičevo vladno barko. Za Držečnikom se je oglašil s. B. iz Maribora. Toda komaj je spre- govoril par besed, že je začel g. žup- nik zadi pri vratih na vse grlo vpiti. In župnikova polna luna je tako za- rela, da se je bilo bati, da nebi eksplodirala. Župnik se je drl brez presledka nad našim govornikom in sicer dobrodušne Pohorce vspodbu- jal, da bi govornika saj ovirali, če družega ne. Gospod fajmošter je v enomer zmerjal ter obrekoval socia- liste, ki so »izdali Slovence Srbom« in ki da so bili 7 let na vladi! Seveda mu je s. B. odgovoril, da se je ravno sedemkrat zlagal, če ravno je še pred par minutami imel boga na ustih. Kaj pa pravijo g. trbonjski fajmošter danes k temu, kar dela SLS v Beo- gradu s Srbi? Ali to ni izdajstvo slo- venskega ljudstva, ki je po veliki ve- čini ubogo delovno ljudstvo? Seve- da, pohorski kmetje in delavci tudi niso tako na kamen, kakor bi si to kak župnik predstavljal. To potrjuje dejstvo, da smo od volitev do volitev napredovali in nekega lepega dne bo gospoda strah, ker ga bodo učenci zapustili. Naj bi Trbonjci našli mno- go posnemalcev!

Studenci pri Mariboru.

V četrtek, dne 26. januarja ob 7. uri zvečer se bo vršila v klubovih prostorih gostilne Majhenič izvan- redna seja socialističnega kluba v ob- činskem odboru skupno s krajevnim odborom SSJ. Sodrug občinski od- borniki kakor tudi člani krajevnega odbora so vabljeni, da se seje točno in zanesljivo udeležijo, ker je dnev- ni red izredne vačnosti. Klubov pred- sednik.

Halo kam? Na poslovilni večer vojaških novincev, kateri se vrši na pustno soboto 18. februarja 1928 ob 7. uri zvečer v prostorih gostilne Stumpf, Studenci. Ob pol 9. uri pri- hod mask z pomnoženo godbo. Ob 12. uri se podeli najlepši maski da- rilo. Maske se naprošajo, da se pri kontroli legitimirajo, ker dobijo šte- vilke, katere se morajo nositi na vid- nem mestu. Veselica bo nudila mla- dim in starim, kakor tudi oženjenim in neoženjenim obilo zabave. Vstop- nina 5 Din. Konec zjutraj.

Vsi kupujejo obleke pri J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898

MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38

Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delav- cem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Prevzem mesarije

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjava, da sva v lokalu prejšnje mesarije odpravila

NOVO MESARIJO.

Potrudila se bova cenjeno občinstvo z najboljšim govejim, telečjim in svinjskim mesom po- streči. Nadalje imava tudi v zalogi najboljše kranjske klobase in druge mesne izdelke.

Priporočata se

Kos in Jemec, Frankopanova ul. 15.

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materi- jala, sol dna in točna izgotovitev po najnižjih cenah.

August Gusel, čevlj. mojster Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozzigasse Nr. 6./11.

Neobhodno potreben je za vsakega radio- amaterja

Radio-koledar 1928

Cena Din 25.— in

Radio-karta 1928

Cena Din 15.—,

izdaja „Radiowell“.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Dobl se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kosmetike, kemi- kalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4